

cultural marked units, their artistic and expressive value and importance in the national cultural context, the status of these units in the space of Ukrainian mentality. Answers to these questions can be obtained from the study of idiostyle writers. Quite difficult while essential, in the original plan seems idiolect appointed Ivan Malkovych

The issue of language and national culture aesthetic signs violated S. Yermolenko. In essence of meaningful research scientist appointed concepts disclosed value concepts language and culture are considered conceptual and symbolic dimension simultaneous cutoff literary language Author determined number of key words, concepts as language and culture an esthetic characters (people, land, dream, thorns, wind), reveals literary language understanding as a component of national culture.

The goal of our exploration is to identify and describe the different levels verbalized units that form the foundation of language and aesthetic characters of national culture and certified in poetic idiolect Ivan Malkovych.

The main task – to characterize the aesthetic sign language and units representing in figurative language forms of the national cultural space, implemented in the context of modern poetry.

The object of observation chosen language poetry of Ivan Malkovych, the subject – different levels of language and aesthetic characters of national culture, a certified idiostyle writer.

In the article the attempt to find out the specifics of using poetry of Ivan Malkovych shaped multi-level units that form the category of language and aesthetic characters of national culture. Done monitor features the use of verbal and figurative artist signs related with deep national and cultural continuum. Discovered group of units, due to language and aesthetic characters of national culture.

УДК 811.161.2.

Ніна Данилюк

ЕПІТЕТ БІЛИЙ У ТЕКСТАХ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ПІСЕНЬ

*Стаття присвячена розгляду семантики й образних можливостей епітета **білий** у текстах українських народних пісень. З'ясовано, що він поєднується з назвами частин тіла людини, предметів одягу та побуту, явищ природи, виробів, реалізуючи основні значення: 'який має колір молока, снігу', 'світлий', 'ясний', 'чистий'. Семантична структура художнього означення*

розиширюється за рахунок сем 'гарний', 'особливий', 'винятковий'. Він набуває нових компонентів змісту у складі фразеологічних одиниць, інших образотворчих засобів. Епітет виступає знаком норми у фольклорній картині світу.

Ключові слова: епітет, художнє означення, семантика, семантична структура слова, сема, виразова одиниця, образотворчий засіб, текст.

*The article is devoted to the analysis of the semantics and figurative potentials of the epithet **білий (bilyi)** in the texts of Ukrainian folk songs. It was found out that the epithet combines with the names of the body parts, household and cloths items, natural phenomena, products and realizes such main meanings as: «the one that has a colour of milk, snow», «light», «pure, clean». Its semantic structure is broadened by the semes «nice», «special», and «extraordinary». It obtains new features of meaning in the structure of idioms and other figurative means. The epithet also functions as a sign of a norm in the folkloric world view.*

Key words: epithet, figurative attribute, semantics, semantic structure of a word, seme, expressive unit, figurative means, text.

Слово народної пісні виявляє свої образні можливості у численних виразових засобах – традиційних епітетах, порівняннях, метафорах, паралелізмах, усталених словесних комплексах, що мають значне експресивно-сміслове навантаження. Про художні атрибути у фольклорі писали Фр. Міклошич, П. Житецький, О. Потебня, О. Веселовський, В. Пропп, Ф. Колесса, А. Коваль, Л. Мацько, С. Єрмоленко та інші вчені, які відзначали велику роль постійних епітетів у зображенні світу природи і людини, відтворенні мовної картини світу.

Завдяки О. Веселовському усталилася думка, що традиційні означення в народній поезії виконують лише орнаментальну функцію. Уважаємо слухним міркування В. Проппа про те, що всі фольклорні атрибути образні, тому що „всі епітети мають поетичне значення, хоча б вони були одночасно означувальними» [Пропп 1961: 58]. Справді, постійні епітети – не звичайна прикраса художнього тексту: вони називають характерні семи ключового слова, позначають нормативну оцінку, набувають емоційного забарвлення. Багато

художніх атрибутів передають зовнішні та внутрішні ознаки людини, що зумовлено антропоцентричним характером народної поезії, а також поєднуються з найменуваннями зі сфери природи, рідше – з лексемами на позначення абстрактних понять. Серед них переважають ті, що виникли внаслідок сприйняття людиною довкілля за допомогою зору (кольороназви, ознаки за якістю, кількістю, матеріалом, розміром тощо).

Зазначимо, що в текстах усної поезії використано чимало художніх означень із семантикою кольору. Частина з них стосується слів-понять *дівчина, хлопець (людина): біле личенько, личко рум'яне, карі очі, очі голубії, чорні брови, руса коса, біле тіло* тощо. Велику кількість епітетів поєднано з назвами рослин, явищ природи, географічних об'єктів: *червона калина, красне яб(лу)ко, зелений дуб, жовтий цвіт, білий день, чорна хмара, зелений байрак, синє море* і под. Означення *чорний, сірий* та його відтінки *сивий* (сірувато-білий), *сизий* (сіро-голубий) вжито зі словами-фаунономенами: *чорна галка, сиві воли, сизий орел, сизий голуб, сірі гуси, сірі воли, сива горлиця*. Низка атрибутів позначає масть коней і волів: *вороний* (чорний), *гнідий* (темно-коричневий), *чалий* (сіро-коричневий), *буланий* (світло-рудий), *половий* (світло-жовтий) та ін.

Спостереження засвідчують, що епітет кольору співвідноситься не власне з певною назвою, а з певною лексико-семантичною групою, виступаючи її своєрідним індексом. Зокрема, художнє означення *зелений* сполучається з назвами рослинного світу, довкілля: *Поza лугом зелененьким Брала вдова льон дрібненький* (33: 196); *Прилетіла перепілонька У зелену та дубрівоньку* (УНП, 2: 300); *Зелена ялинонька На яр подалася* (Б: 277); *синій* – з гідронімами і словом *небо* (*рідко – хмара*): *Ой на морі, на морі, на синьому озері* (УНП, 2: 295); *чорний* – атрибут лексем на позначення тварин, птахів-вісників печалі та номенів *хмара, земля, рілля*: *Ой криче, криче чорненький ворон Да на глибокій долині* (33: 318); *Наступає чорна хмара, А другая синя* (НП: 41); а *білий* – формує сполуки з назвами будь-якої групи (у цьому причина його високої частотності та полісемантичності).

У народній пісні означення *білий* поєднано з найменуваннями: а) частин тіла людини (*тіло, руки, ноги, личко, кості*): *Дівчино, моя чарівниченько! Причарувала білеє личенько* (НП: 234); *Дівчинонька вийшла, Білу ручку дала* (УНП, 1: 217); б) предметів одягу та побуту (*сорочка, завивайлечко, вінок, хустка, постіль, скатерті* та ін.): *Чого мати у коморю пішла: ...Чи по біле завивайлечко?* (Б: 261); *А миленька білу постіль слала* (УНП, 2: 11); в) натурфактів (*день, світ, зима, сніг, мороз, зорі, береза, тополя, камінь, пісок*) та ін.: *Ой виїздив всю країну, увесь білий світ* (ВП: 43); *Під білою березою козаченька вбито* (АМ: 102); г) артефактів (*залізо, вино*): *А у пана Івана да хороший син... Білим залізом двір обгородив* (З: 112). Входячи до багатьох атрибутивних словосполучень, епітет *білий* реалізує низку значень: 'який має колір молока, снігу': '*Білеє личенько, Як в паненяти*' (УНП, 2: 102); 'світлий', 'ясний': *У білий день знову йдемо* (НП: 136); 'вимитий, випраний, чистий': *Чом на тобі, наймиточку, Сорочка не біла?* (ЗЗ: 363). Як одиниці зі сталою семантикою у першому томі Словника української мови вміщено вислови *білий день (ранок)* – 'світанок', *білий світ* – а) 'ранок, світанок'; б) 'земля, життя', напр.: *Ой уставай же мій миленький, Ой вже надворі світок біленький* (ПЧ: 46); *А милая по милому Білим світом нудить* (УНП, 1: 181). Фразеологічна одиниця *білим світом нудити* означає 'перебувати в стані тривоги, неспокою, туги за кимось'.

Дослідники, зокрема О. Потебня, О. Веселовський, свого часу відзначали, що атрибут *білий* у текстах народних пісень стає універсальним знаком усього позитивного. Традиційна ознака гарної дівчини, молодого хлопця – *біле личко, білі руки, білі ноги, біле тіло*, як-от: *Питав ми сі парубочок, Чому така біла?* (УНП, 2: 200); *Листоньки писала білими руками* (УНП, 1: 353); *Ніжки ж мої біленькі! Чом не ходите?* (УНП, 2: 68); *Укрий моє тіло Бурлацькеє біле* (УНП, 1: 168). Семи 'білий', 'гарний' як визначальні якості обличчя й тіла підкреслено в порівняннях зі словами *сніг, папір, день*, напр.: *Ой яка ж ти гарнесенька, Як сніжечок білесенька* (НП: 253). Їх активізовано також у текстах, побудованих за принципом семантико-синтаксичного паралелізму. Зіставлення дівчини

з білою лебідочкою, а хлопця з лебедем особливо часто у весільних піснях, де білий колір – символ чистоти, цноти: *Хто ж тебе білив, білая лебедочко? Білили мене, білили мене Два лебеди на воді* (ВП: 561). Зауважимо, що постійний епітет *білий* виступає маркером не лише молоді, а й будь-якої людини у фольклорному тексті, передаючи нормативну оцінку. В усній словесності навіть у ворога білі груди: *Як угледів злий татарин, Як угледів презлий панич Та вдарився об білу грудь* (УНП, 1: 29). Означення тіла чи обличчя *чорний, почорнілий, смоляний*, які перебувають в антонімічних відношеннях до слова *білий*, з'являються у контекстах, коли йдеться про загибель, поневіряння, тяжку працю хлопця або чоловіка, напр.: *Вже його уста синенькі, Його личко вже чорненьке; Я [ворон. – Н. Д.] по личку присідаю, Очі йому витиваю* (ЗЗ: 350).

Крім усталених, у піснях зафіксовано й незвичні атрибутивні одиниці. Поряд із типовою епітетною конструкцією *білі руки* виявлено вислів *білі очі*, напр.: *Повій, вітре, да із Прилуке, Чи не розв'яжуться мої білі руки, ... Чи не розв'яжуться мої білі очі* (НП: 127). Дитину названо *білим сином*, парубка – *білим молодцем*, а жінок – *білою челяддю*: *Йому дівчина білого сина носить* (ЛУ: 85); *Коли турки воювали, білу челядь забирали* (СБГ: 64). О. Потебня припускав, що „білий молодець... [вжито. – Н.Д.] у тому значенні, як в епітеті „красивий” [Потебня 1887: 195], тобто тут зреалізовано загальну оцінну семантику. У Словарі української мови одиницю *біла челядь* пояснено як ‘жіноча стать’ = ‘жінки’. Щодо подібних утворень О. Веселовський писав: „Білий тут, очевидно, узагальнений: реальне, фізіологічне враження світла і кольору служить вираженням названого ним психічного відчуття і в цьому сенсі переноситься на предмети, які не підлягають чуттєвій оцінці» [Веселовський 2004: 81].

Слушним вважаємо міркування О. Потебні про те, що в архаїчній поезії (давніх колядках) атрибут *білий* асоціювався із постанням світу, як-от: *Сив соколонько гнізденце си в'є, Гнізденце си в'є, біл-камінь бере* (ФК: 293) – ‘камінь світотворення’; *А у конці села да біле болото... А на тум болоці да біла бероза, А на туй берозі золотая кора* (ФК:

199) – ‘світове дерево’. Тому в подібних контекстах епітет *білий* актуалізує семи ‘особливий’, ‘винятковий’. Відомо, що язичники головного Бога – творця землі, води і світла називали *Білобогом*. У поезії давньоруського періоду *білий* – знак вищого соціального статусу: *Стоїть ми наміт білий, шовковий, а тім наметі – золотий столик, На тім столику гордий пан сидить* (З: 97) – ‘намет князя чи боярина’.

Про розмитість семантики епітета *білий*, активізацію позитивно-оцінних елементів свідчить поєднання в контекстах кількох кольороназв, як-от: *Червоная калиночко, білеє деревце* (ЗЗ: 222); *Ой піду я в зеленесенький садок, Зірву, зірву біло-розовий цвіток* (В: 31). Додаткові елементи значення виникають і в таких прикладах: *Туман поле покриває, Козак по нім конем грає, Білу гору проїжджає* (ЗЗ: 313) – ‘вкрита туманом’; *Ой маєш ти біле вино – напийся, Ой маєш ти солодкий мід – умийся* (НП: 72) – ‘світле’, ‘добре’.

У піснях вжито типові морфолого-словотвірні варіанти прикметника *білий*: демінутиви *біленький*, *білесенький*, дериват *білявий*, коротка і повна нестягнена форми *біл*, *білая*, *білеє*, *білії*, що посилюють його виразові можливості, напр.: *Постіль моя тонка, білесенька* (УНП, 1: 11); *Зрадив ти дівчину з личка білявую* (НП: 201); *Біл камінь лупати* (НП: 135); *Ручки мої білії, білії, білії! А кому ж ви будете милії, милії?* (УНП, 2: 20).

Епітет *білий* нерідко стає частиною складних слів, у яких з’являються нові елементи значення, напр.: *білозорець*, *Білодан*, *білогривий*, *білокрилий*, *білобокий*, *білолиций*, *білокопитий* та ін.: [Голубка-дівчина. – Н. Д.] *Сама сиза, білокрила, личко, як калина* (ПЧ: 173); *А сорока-білобока на скрипочку грає* (ПЧ: 145); *Ой куїнь білогривий, козак чорнобривий* (СБГ: 66); *А все коники вороненькії, ...Золотогриві, білокопиті* (З: 68). Деякі утворення потребують додаткових пояснень, як-от: *білозір* (*білзор*, *білзорець*) – ‘красень, милий’: *Мій білозір на поріг, я йому на талірку періг* (СБГ: 66); *білозірка* (*білозірочка*) – ‘красуня, мила’: *Моя панночко, моя дівочко, моя непорочная білозірочко* (АМ: 122). Крім того, як сказано у Словарі української мови, лексеми *білозір*, *білзорець* у поєднанні з номінаціями *сокіл*,

місяць реалізують значення ‘світлий’, ‘гарний’; зі словом *кінь* – ‘який має світлі очі’, напр.: *Ой місяцю-білозору, зайди за комору; На синім морі, на білому камені Там сидить ясен сокіл білозорець* (СБГ: 66). Назву *Білодан* (*Білоданчик*) у рядках *Ой Іване-Білодане, Білоданчику, Білоданчику, Ой попливи, Білодане, По Дунайчику* та похідні варіанти *білотар, білотарчик*, зафіксовані у веснянках, С. Єрмоленко мотивує затемненням внутрішньої форми слова, припускаючи, що, можливо, спочатку то був птах із білими боками, але коли з’явилося ім’я *Іван* (*ЙІван*), ця ознака стала несуттєвою [Єрмоленко 1999: 43]. Напевне, тут має вважливе значення римування та позитивний зміст компонента *біл-*.

Семантика постійного епітета *білий* посилюється у контекстах із тавтологічними одиницями, напр.: *Ой десь же ти, дівчинонько, з китаєчки звита, Що ти мене задержала звечора до світа? «Ой з китаєчки, не з китаєчки, з білого білила»* (АМ: 45). Майстерний звуковий і зоровий образ створено поєднанням кількох видів повторів – звукових, лексичних і морфологічних у межах фрагмента бурлацької пісні: *Та забіліли сніги, Забіліли білі Ще й дібровонька... Та заболіло тіло Бурлацькеє біле Ще й головонька* (ЗЗ: 354). Перегук висловів *білі сніги – біле тіло*, дієслів *забіліли – заболіло* призводить до патронімічної атракції, що емоційно передає страждання бурлаки (подібні формули трапляються у чумацьких, козацьких і рекрутських піснях). Епітетна сполука *біле тіло* розвиває свої виразові можливості й у високохудожньому мовному образі, побудованому на кількох різновидах перенесення (метонімії, синекдосі, алегорії), – картині «засівання» поля бою: *Чорна рілля заорана І кулями засіяна... Білим тілом зволожена І кровію сполочена* (ЗЗ: 350).

Отже, художнє означення *білий* в українських народнопісних текстах полісемантичне. Крім основної семантики кольору, воно ще реалізує компоненти ‘гарний’, ‘особливий’, ‘винятковий’ та інші, виступаючи знаком норми у фольклорній картині світу. Підтримуємо думку С. Єрмоленко про те, що постійні епітети насичені психологічним змістом і лише на перший погляд здаються простими: «за зовнішньою

простою ховаються емоційні оцінки, багатопланові зв'язки народнопісенного слова, давня культурно-історична традиція вживання цього слова» [Єрмоленко 1987: 42].

Веселовский А. Н. Историческая поэтика / А.Н. Веселовский. – М. : Едиториал УРСС, 2004. – 648 с.

Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності: стилістика і культура мови / С. Я. Єрмоленко. – К. : Довіра, 1999. – 431 с.

Єрмоленко С. Я. Фольклор і літературна мова / С. Я. Єрмоленко. – К. : Наук. думка, 1987. – 242 с.

Потебня А. А. Объяснение малорусских и сродных песен. II. Колядки и щедровки / А.А. Потебня. – Варшава, 1887. – 809 с.

Пропп В. Я. О русской народной лирической песне / В. Я. Пропп // Народные лирические песни. – М., 1961. – С. 5 – 68.

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

АМ – Народные южнорусские песни. – К. : Издание Амвросия Метлинского; в Университетской тип., 1854. – 472 с.

Б – Бандурка : Українські соромицькі пісні / [упоряд. М. Сулима]. – К. : Дніпро, 2001. – 280 с.

В – Веснянки : Українські народні пісні / [упоряд., авт. вступ. ст. Н. С. Шумада]. – К. : Дніпро, 1984. – 110 с.

ВП – Весільні пісні / [упоряд., авт. вступ. ст. М. М. Шубравська]. – К. : Дніпро, 1988. – 485 с.

З – Золотослов. Поетичний космос Давньої Русі / [упоряд., авт. передм. та перекл. М. Москаленко]. – К. : Дніпро, 1988. – 294 с.

ЗЗ – Закувала зозуленька : антологія української народної творчості / [упоряд., авт. передм. та приміт. Н. С. Шумада]. – К. : Дніпро, 1987. – 392 с

ЛУ – Леся Українка. Зібрання творів : у 12 т. – К. : Наук. думка, 1977. – Т. 9. – Записи народної творчості. Пісні, записані з голосу Лесі Українки. – 431 с.

НП – Народні перлини / [упоряд., авт. вст. ст. М. Стельмах]. – К. : Дніпро, 1975. – 391 с.

ПЧ – Труды этнографическо-статистической экспедиции в Западно-Русский край : Материалы и исследования, собранные П. П. Чубинским / П. П. Чубинский. – Т. 5. – СПб, 1874.

СБГ – Словар української мови / Упоряд. з дод. власн. м-лу Б.Д. Грінченко; надр. з вид. 1907–1909 рр. – К. : Наук. думка, 1996. – Т. 1.

УНП, 1, 2 – Українські народні пісні / [ред. М. Т. Рильський, К. Г. Гуслистий] : у 2 кн. – К. : Мистецтво, 1955. – Кн. 1. – 484 с. ; Кн. 2. – 416 с.

ФК – Музичний фольклор з Полісся у записах Ф. Колесси та К. Мошинського. – К. : Муз. Україна, 1995. – 432 с. ; нот.

REFERENCES

Potebnya, A. A. (1887). *Explanation of Little Russian and Sibling Songs. II. Christmas carols and generous gifts*. Warsaw (in Russ.)

Propp, V. Ya. (1961). On the Russian folk lyric song. *Folk lyric songs*, 5-68 (in Russ.).

Veselovsky, A. N. (2004). *Historical poetics*. Moscow: Yeditorial URSS (in Russ.)

Yermolenko, S. Ya. (1999). *Essays on Ukrainian Literature: Stylistics and Language Culture*. Kyiv: Dovira (in Ukr.)

Yermolenko, S. Ya. (1987). *Folklore and literary language*. Kyiv: Naukova dumka (in Ukr.)

LEGEND

AM – Metlinsky's, A. (Ed.). (1854). *Popular South Russian songs*. Kyiv: In the University type. (in Ukr.)

Б – Sulima, M. (Ed.). (2001). *Bandura: Ukrainian shameful songs*. Kyiv: Dnipro (in Ukr.)

В – Shumada, N.S. (Ed.). (1984). *Freestyle: Ukrainian Folk Songs*. Kyiv: Dnipro (in Ukr.)

ВП – Shubravska, M. M. (Ed.). (1988). *Wedding songs*. Kyiv: Dnipro (in Ukr.)

З – Moskalenko, M. (Ed.). (1988). *Zolotoslov. Poetic Space of Ancient Rus*. Kyiv: Dnipro (in Ukr.)

ЗЗ – Shumada N.S. (Ed.). (1987). *Bachelor zozulenka: anthology of Ukrainian folk art*. Kyiv: Dnipro (in Ukr.)

ЛУ – Lesya Ukrainka. (1977). *Collected works*. In 12 vol. Kyiv: Naukova dumka, T. 9 (in Ukr.)

НП – Stelmakh, M. (Ed.). (1975). *Folk Pearls*. Kyiv: Dnipro (in Ukr.)

ПЧ – Chubinsky, P. P. (Ed.). (1874). *Proceedings of the ethnographic-statistical expedition in the Western-Russian region: Materials and research*. St. Petersburg, T. 5 (in Ukr.)

СБГ – Grinchenko, B. D. (Ed.). (1996). *Dictionary of the Ukrainian language*. Kyiv: Naukova dumka (in Ukr.)

УНП, 1, 2 – Rylsky, M. T. and Guslasty, K. G. (Ed.). (1955). *Ukrainian Folk Songs*. In 2 books. Kyiv: Mystetstvo (in Ukr.)

ФК – Kollesa, F. and Moshynsky, K. (Ed.). (1995). *Musical folklore from Polissya*. Kyiv: Muzychna Ukrayina (in Ukr.)

Статтю отримано 09.05.2017

Nina Danylyuk

THE EPIPHET *БІЛИЙ* (*BILYI*) IN THE TEXTS OF UKRAINIAN FOLK SONGS

The article is devoted to the analysis of the semantics and figurative potentials of the epithet *білий* (*bilyi*) in the texts of Ukrainian folk songs. It was found out that the epithet combines with the names of the body parts (тіло, руки, ноги, личко, кості), household and cloths items (сорочка, завивайлечко, вінок, хустка, постіль, скатерті), natural phenomena (день, світ, зима, сніг, мороз, зорі, береза, тополя, камінь, пісок.), products (залізо, вино) and realizes such main meanings as: «the one that has a colour of milk, snow», «light», «pure, clean». The semes «white» and «nice», as the distinctive features of a face and body are underlined in the comparisons with the words сніг, папір, день, and in the semantic syntactic parallelisms in which a girl is compared with a white swan (біла лебідочка) and a boy – with a swan (лебідь) (a white colour is a symbol of purity and virtue in the wedding songs).

Set expressions of idiomatic nature with the attribute *білий* realize such meanings as: *білий день* – «dawn», *білий світ* – а) «morning, dawn»; б) «land, life»; *білим світом нудити* – «to be stressed / anxious / nostalgic for smb.». According to O. Potebnia and O. Veselovsky, in such unusual word combinations as *білі очі*, *білий син*, *біла челядь*, a general evaluative meaning «nice» is expressed. In the archaic poetry (old Christmas carols) the epithet *білий* actualizes the semes «special», «extraordinary» (the units *біл-камінь*, *біле болото*, *біла береза* etc.). The combination of several colour names (*Червоная калиночко*, *білеє деревце*; *Зірву, зірву біло-розовий цвіток*) proves the ambiguity of the meaning of the epithet *білий* and the intensification of the positive evaluation.

Typical morphological word building variants of the epithet *білий*: diminutive forms *біленький*, *білесенький*, a derivative *білявий*, old short and complete unclipped forms *біл*, *білая*, *білеє*, *білії* are used in the songs. The epithet *білий* often becomes a part of compound words in which obtain new features of meaning, for example: *білозорець*, *Білодан*, *білогривий*, *білокрилий*, *білобокий*, *білолиций*, *білокопитий* etc.

The semantics of the constant epithet *білий* is intensified in the contexts with tautological units (*з білого білила*), in the figurative images of a language that are built on the patronymic attraction, and in the allegoric metonymic images-patterns.

УДК 81'38

Лариса Козловська

«І ЖИТТЯ МОЄ КОТИТЬСЯ, НІБИ КОЛЕСО»
(ОБРАЗНІ ПОРІВНЯННЯ В ПОЕТИЧНИХ
ТЕКСТАХ СЕРГІЯ ЖАДАНА)

У статті проаналізовано індивідуально-авторське вживання порівнянь у поетичних текстах С. Жадана. Розглянуто особливості лексичної семантики та формально-граматичної організації порівняльних зворотів, їх ефективність як стилістичного засобу в ідіостилі сучасного українського поета.

Ключові слова: порівняння, ідіостиль, образність, емоційність.

The individual author's expression of idea of similes and their frequency of repetition in poetic texts by S. Zhadan has been analyzed. Peculiarities of lexical semantics and formal and grammatical organization of comparative expressions have been considered; their effectiveness as of a stylistic instrument in the writer's theme of up-to-date Ukrainian poet has been studied. Selected groups of comparative rotations for the syntactic role in the sentence, which create the appropriate color of the author's micro and macro textures.

Key words: similes, the writer's theme, poetic imagery, poetic language, emotionality.

Твори Сергія Жадана – міні-картинки буття українського суспільства перших десятиліть ХХІ століття, де поєднані жорсткі реалії з ліричними роздумами, де анархічні вихори переплетені зі звуками «Депеш Мод», де «кур'ери, що приносять добрі новини», іноді плутаються на маршрутах чи то Ефіопії, чи то Америки, чи то України.

Був простір вічною сутінню скутий.

Стояла зима. Починався лютий.

І місяць за ними гнався, як птах.